

Bloeiend experiment op dorre grond

of

het belang van een afstandelijke nieuwsgierige overheid

[MDT Zuid/ De Werkshop]

Zuidplein Rotterdam is de droom van liefhebbers van brutalisme: waar je ook kijkt, overal is massief, grijs beton. Zelfs op een zonnige dag wordt het licht geweerd door brede pilaren, blinde muren en lage overgangen van het aanpalende winkelcentrum. Tussen al het betongeweld, tegenover Ahoy, is het hoofdkwartier van Maatschappelijke Diensttijd Zuid gevestigd. Loop maar binnen, de deur staat altijd open.

De sfeer binnen is die van juridisch loket *meets* clubhuis *meets* kantoortuin. Er is altijd bedrijvigheid. Een afspraak is mogelijk, maar je kunt ook zomaar binnenlopen om te chillen, om een kop koffie te drinken, of om hulp te vragen bij alweer een veel te ingewikkelde brief.

Bij MDT Zuid draait het om 'giving back'. Het programma, gefinancierd door ZonMw, focust op jonge nieuwkomers en statushouders. MDT helpt hen om hun plek in Rotterdam te verwerven. MDT koppelt deze jongeren aan vrijwilligersprojecten op Zuid. De jonge mensen wandelen met ouderen, ze verven het huis van een alleenstaande; ze helpen bij een bingomiddag. Ondertussen volgen ze EHBO-trainingen, taallessen en vakinhoudelijke cursussen.

Het programma lijkt nergens op. En precies dat blijkt de succesformule. Zo zijn er geen spreekuren. KPI's ontbreken. Iedereen is welkom. Kom maar binnen en doe maar mee. Het aantal uren per kandidaat is niet gemaximeerd.

De coaches doen wat nodig is. Soms kopen ze een fiets, zodat de kandidaat de stageplek kan bereiken. De activiteiten zijn behalve leerzaam ook gewoon leuk. Samen sporten. Tripje naar Scheveningen- velen hebben de zee nog nooit gezien. De kandidaten worden serieus genomen in hun vragen en in hun dromen.

Het helpt dat het team van MDT maar liefst 19 nationaliteiten representeert, en dat de projectleider Djawad Ahmadi ooit zelf als vluchteling naar Nederland kwam. Hij weet wat het is om dakloos te zijn, om 18 keer te verhuizen, om nooit toekomstplannen te kunnen maken. Als iemand geloofwaardig kan vertellen dat het wél mogelijk is om een zelfstandig en zinvol bestaan op te bouwen in Nederland, is hij het.

Wat is hier nu het succesverhaal?

Dat is bijvoorbeeld Jonas, een vluchteling uit Eritrea. Hij ziet er jongensachtig uit en lijkt altijd te lachen, maar vergis je niet, hij is 33 en heeft meer meegemaakt dan goed is voor een mensenleven. Hij was zijn vrouw achterna gereisd, die al langer in Nederland woonde. Zij stelde zich de gezinshereniging echter anders voor en ze zette een scheiding in. Met de echtscheiding verloor Jonas zijn vrouw en zijn huis. Minstens zo desastreus was dat hij door de scheiding niet langer in een bureaucratische vergunnings-categorie paste: hij was niet illegaal, maar hij kwam als ongehuwde ook niet in aanmerking voor een permanente verblijfsvergunning. Hij mocht zich echter niet opnieuw aanmelden bij de IND – hij was immers al bekend in het systeem. Wat volgde was een lelijk verhaal met kastjes en muren en krankzinnige tegenstrijdige eisen. Mede dankzij Djawad's vasthoudendheid, met ritjes naar Ter Apel, talloze verzoeken om huisvesting, zijn contacten met advocaten en zijn hulp bij vele andere aspecten die alleen gemeenschappelijk hebben dat zij zich zelden aan kantoorijden houden, is de gemeente Rotterdam dan toch in actie gekomen. Inmiddels heeft Jonas een dak boven

zijn hoofd, zit hij in de laatste fase van zijn inburgering en werkt hij volop aan zijn droom om stratenmaker te worden.

Het is ook een succes voor de oudere dame die uitkijkt naar de wekelijkse wandeling met haar vaste vrijwilliger- haar enige bezoek van deze dag. 'Giving Back' is het organiserend principe, maar welbeschouwd is het een dunne lijn tussen geven en ontvangen. Is ontvangen hier eigenlijk ook niet een vorm van geven?

Een groot succes is het project zeker ook voor 25 jonge mensen (van de inmiddels 200 deelnemers) die vanuit MDT Zuid zijn doorgestroomd naar betaald werk, stages en opleiding.

Het grootste succesverhaal moet misschien gaan over een publiek domein dat in staat is gebleken om een experiment als MDT Zuid te laten gedijen. De mengeling van distantie en nieuwsgierigheid is hierbij cruciaal.

Eenzijds was er voldoende afstand tussen MDT en overheidspartijen, wat de kans bood om het project op geheel nieuwe leest te schoeien. Nu eens zonder de gebruikelijke formele structuren, KPI's en loketten. In plaats daarvan: samen plezier maken, gelijkwaardig samenzijn in sport en uitstapjes.

Anderzijds toonden overheidspartijen nieuwsgierigheid, zij het op gepaste afstand. Publieke partners speelden een belangrijke rol, vooral door het gouden zinnetje 'volgens mij moet je eens praten met die.'

Het lijkt op het eerste gezicht onvruchtbare aarde, die betonvlakte op Rotterdam Zuid. Maar met de begeestering van Djawad en zijn team, in combinatie met een publiek domein dat even afstandelijk als nieuwsgierig is, blijkt het mogelijk om een experiment te laten gedijen. Hierdoor is een duurzaam project ontstaan dat gelukkig nog steeds nergens op lijkt.